

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy a hirdetmények és előfizetési pénzek a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadó hivatal: Kézdi-Vásárhelyt a Turóczy László könyvkereskedésében hová hirdetmények s előfizetési pénzek szintén küldhetők.

Az Ugron párt kiáltványa.

Végre kirukkolt az Ugron-párt is a maga kiáltványával. Nincs abban semmi meglepő, csak olyan az, mint a minőt a nemzet várt. Nem politikai program az, hanem csupa düh és gyűlölet, csupa személyeskedés az egész. Ha az ember mellé állítja a Just-párt kiáltványát az Ugron-Pótlányi-féle pamfletnek s ha hallgatja amannak nyugodt, hazafias hangját s azután végig olvassa azt az epével megírt hazafias feljajdulást, bizony tisztában lesz mindjárt, hogy melyik részen van az igazság. A ki haragszik, annak nincs igaza — azt mondja a példaszó, az Ugronisták pedig ugyancsak haragsznak s haragjuk messze tulesapong a politikai ildomosság határain. A nagyhangú hazafias frázisokból soronkint kiviláglik az Ugron párt személyi harszása az a hang, melylyel ez kifejezést nyer, némelykor a neveltségességig alant jár. A nagyobb rendű sérelmek közül egy néhány darabot intő és elrettentő például ide igtatunk.

Tünnük kellett azt a kudarcot, hogy a legtöbb kerületben pártunk még jelöltet sem állíthatott; a hol pedig jelöltünk volt, ott a párt hívei kibontott zászlóval mentek át a kormánypárt táborába. Tünnük kellett, hogy névszerinti szavazásoknál, bizalmi kérdésekben, a kormány nagyobb többséget nyert, mint amennyire papíron számíthatott — mivel

híveink egy része tartózkodott a kormány ellen szavazni. Tünnük kellett azon gyakori éljenzések, a melyek padjainkról hangoztak el a kormány támogatására. Tünnük kellett, hogy pártunk tagja adjon át küldöttség élén díszpolgári oklevelet a kormány, elnöknek.

Hát bizony ezek elég keserű állapotok s igazán méltók mindnyájunk őszinte részvételére. Mert hát ki is hallottolyant, hogy egy igazi függetlenségképviselő meg merje szavazni a polgári házasságot s azt merje akarni, a mit az egész művelt magyar közvélemény akar és kíván, mikor ezt Kossuth Lajos is akarta, de Ugron Gábor nem akarta.

Hát az nem főbe járó bűn-e, hogy egy függetlenségi ember éljente mer kiáltani a kormányvalamelyik tagjának, ha a szívének tetsző dolgot művel, vagy díszokmányt visz a miniszterelnöknek a város megbízásából? Bizony ezek nagy hibák s teljesen méltók arra, hogy Ugron urék ezekkel programjukban foglalkozzanak.

Aztán vannak a szózatban, a személyes támadásokon kívül, általános tételek, melyek szintén méltók arra, hogy idézzük. Ilyen például ezen szép mondás is:

„A mi hitvallásunk szerint, nem lehet a népet szeretni és a kormányt ölelkezni; a mennynek ígérezni és a pokollal szövetekezni.”

Hát bizony ez is igen gyönyörű mondás s nem kevesebbet jelent, mint

azt, hogy a ki a kormánypárttal tart, az a népet nem szeretheti, vagy is a nép javát akarni csupán azon 40—50 ember monopóliumát képezi, kik elég szerenések az Ugron-párt-hoz tartozni.

Érdemes volna ezen epével irt kiáltvány egész szövegét ismertetni, de ezt feleslegesnek tartjuk. Mi azt hisszük, hogy csak az lehet állandó, mi igazságon alapul s ezért az Ugron töredék élte nem lehet állandó.

Ennek a pártnak jövője nem lehet, mert nem elvekért, hanem személyek ellen harszol, s mert zászlóbontása olyan volt, melytől minden józan gondolkodású ember visszariad.

O.

A hét története.

Kezdjük az országgyűléssel, mert ez mindenkit érdekel s különben is oly különleges valami a politika, a melyről minden embernek a többiétől eltérő nézete van, de azért mindenki nézete egy kis korrigálással egészen helyes.

Az appropriációs vita a hétbe is belenyúlt s folytatódott lanyhán, minden érdeklődés nélkül csekély számú honatya jelenlétében, de annál többnek a távollétében; még Molnár Józsiás beszéde sem vonzott! A költségvetési vita végre-valahára befejeződött s e héten vége lesz a

szavazásnak is. Amen! Az eredmény mindig csak a régen ismert vita új hangszeléléssel, az ellenzék üti a néppártot, a néppárt az ellenzékét, mindkettő a kormányt s a kormány mindkettőt! A függetlenségi és 48-as párt nap-nap után tartja az értekezleteket s e miatt nem is esoda, hogy nem értik meg egymást! Mégis csak igaz a sok bábáról mondott magyar közmondás?

Ritka története végződött be e héten Szathmáron Francz Pálnak; meghalt akasztás által okozott súlyos testi sértés miatt! Vallásos érzületének megható jelét adta, midőn utolsó perczében is Jandresics apát-plébánost Isten kegyelmébe ajánlotta.

Egész életében az volt a legnagyobb „pech“-je, hogy vallásos érzületét csak a négyszeres rablógylkos-ség elkövetése után kezdette ápolgatni és nem előtte! No hisz ez csak egy kis taktikai hiba, miért a gyontatója meg is bocsátott neki, s ha a törvényszék is megbocsátott volna: akkor legsiralmasabb helyzete lett volna Bali Mihály állami hóhérnak, ki emberirtó praxisát Franczon kezdte meg.

A hódmező-vásárhelyi inségesek, a sokoldalú adományozások folytán, a népkonyhák husos fazekai mellett mind jobban és jobban érzik magukat, ellentétben az ugyan odaváló mult évi parasztlázadás tettesseivel szemben, a kiknek állapotát nagyon is szorongatottá teszik a folyamatban

TÁRCZA.

Potsa József.

— Az E. K. E. alelnöke. —

Az Erdélyrészi Kárpát-egyesület által kiadott „Erdély“ című folyóirat mult száma megyénk főispánjáról, hatálykai Potsa József urról hoz egy igen megleghangú cikket, közölve egy szerszámot arczképét is. Ezen cikket röviden felsorolja azon nagy áldásos munkálkodást, melyet főispánunk e megye anyagi és szellemi felvirágoztatása érdekében 1877. óta kifejtett. Hasznos szolgálatot kívánunk teljesíteni, midőn az érdekes cikket egész terjedelmében ide igtatjuk.

A székelyek atyját mutatjuk be olvasóinknak. Azt a férfit, ki töretlen szívóssággal munkálkodik a székelység haladása érdekében s ki nek egyesületünk is kezdetől fogva igen sokat köszönhet.

Potsa József ez idő szerint Háromszék vármegyének a főispánja és mint ilyen, a vármegye közgazdasági, ipari és kulturális ügyeiért dolgozik kitartó tevékenységgel. Ő volt az első, aki a székely kivándorlás kérdésében a baj kuforrását kutatta és annak elenyészése végett első sorban tőkéről,

olcsó pénzről gondoskodott, két pénzintézetet alakítván e célra. Majd a székely ipari termékeknek igényezett piacot teremteni. Alakított tehát Székely háziipar egyesületet, azután Székely szövö-gyárt. Az ő alkotása a megyei szegények menedékháza, a megyei fiú árva- és szeretetház, mely intézmények gyöngéd szivéről, humánus gondolkodásáról tesznek tanúságot. Állított mulakatos tanműhelyt, melynek termékeit kezdetben majdnem mind ő vásárolta meg. Az ő támogatásával jött létre a jótékony öngyógyul, a tűzoltó-egyesület stb. Kiváló nagy alkotása a Székely Nemzeti Múzeum is.

Egyesületünket azonban inkább az érdekli, hogy a vármegye területén levő fürdők: Előpatak, Málnás, Kovászna az ő buzdítására tették meg azokat a fontos lépéseket, melyeknek következtében fokozatos fejlődésnek indultak. És mikor már a helyi eszközök kimerültek, megalakította az E. K. E. Háromszék vármegyei osztályát, melynek feladata a megye természeti kincseit megismertetni és az által a székelységnek közgazdasági fejlődését előmozdítani. Az osztály akkora tevékenységgel kezdte meg működését, hogy kirándulásai iránt országos volt az érdeklődés. Potsa

József elnökle és vezetése alatt hat kirándulást rendezett ez osztály és mindenik egy-egy diadal-ut volt. Háromszáznál több idegen vette kirándulásokban részt, megismerkedve a székelyföld legszebb természeti kincseivel és elvívni híre ennek a szép földnek és vendég-szerető népének.

A tavasszal az osztály új életet kezd és Potsa József elnökének szellemével, lángbuzgalmával bizonyára nagy eredményeket ér el.

Eletrajzi adataiból kiemeljük, hogy Maros-Vásárhelyt született 1836 ban. Iskoláit Kolozsvárt végezte. Azután sokáig gazdálkodott, míg 1861-ben Kis-Küküllő vármegye jegyzője lett, később ugyanitt generális székbe. Az alkotmány megszüntével visszavonult dányáni birtokára és ott Potsa Mária áldott lelkű feleségével, kivel 1859-ben kelt egybe, valódi mintagazdaságot teremtett.

Az 1867. évi kiegyezés után ő sem maradhatott elvonultságban és elfogadta Kis-Küküllő vármegye meghívását, melylyel a közigazgatási főbírói székbe ültette és őt évi szolgálat után már mint alispán szolgálta a vármegyét. 1877-ben pedig Háromszék vármegye főispánjává nevezetett ki és azóta ez állást tölti be a legnemesebb hivatással.

— zó.

A Czenk.

Irta: Bene Ilona.

Derült, vidám reggel van. Vig beszéd közt haladunk a sétatér lombátrai alatt. Kirándulásunk ezéja a Czenk megmászása. Az ég tiszta kékjén egy felhő sem uszik, a levegő nyugodt, nem lengedez a szellő. Elérünk a Czenk alatt levő sétatényra, mely felett összeborul a terebélyes bükkfák lombozata.

Nem kell sokat mennünk, a repkényvel, mohhal és bokrokkal benőtt hegy sötét mezén messze fehérlik a csiga ut homokja. Elindultunk a hegy meredekségéhez képest eléggé menedékesen vezető uton, mely huzonnégyszer török meg. A százados fák, az őserdőre emlékeztető repkény összekuszált indiái, az éven át lehullott száraz falevelek halmaza, a hegyet alkotó s itt-ott a földből ki-nyuló mészpát ormokon a zöld bárszony moha, egész pompájában előnkbe tárják az örökdiós természet lélek-emelő munkáit.

Itt az egyszerű, de mégis oly megható természet nincs a maga valóságából kiforgatva s éppen ez az, a mi úgy leköti a lelket. Az emberi kezek által készített csiga-utat is már oly régen vágták, hogy elvesztette

levő végtárgyalások. Ugy az inségek, mint a vádlottak sóhajtoznak, hogy mégis csak jobb inségesnek, mint vádlottnak lenni! Vajjon miként sóhajtoznak azok, kik inségek is, meg vádlottak is egy uri személyben?

Oroszország ugyancsak furán áll dolog dolgában! A nagy és szép reményekre jogosító és jogosított ifjúság tüntet nyakra-főre, rögtönzi a nyilvános botrányokat és kávéházi rombolásokat, csinálja a karambolokat a rendőrséggel és katonasággal, meg a népséggel s nem akarva követeli azt, mit egyáltalán nem remél: a jól kiérdemelt gixert!

Kutschon városát meg Sodoma pusztulása érte, annyi különbséggel, hogy míg Sodomát kénköves tüzes eső égette le a föld színéig, addig Kutschon városát a föld nyelte be feneketlen mélységű gyomrába, nem gondolva azzal, hogy vajjon megtudja-e emészteni az orosz kemény esontjait? Most bizonyára nagy az orosz rendőrség bánata a miatt, hogy a ribilláris orosz diákság nem Kutschonban volt összpontosulva.

Németországban a birodalom gyűlésen egyes hónapok erősen tiltakoztak az ellen, hogy a zsidók letelepülése Németországban megengedtetik; azonban Izraelnek nagy öröme a Ház Hammerstein indítványát a zsidók bevándorlásának meggátolása tárgyában 167 szavazattal 51 ellenében elvetette. Mégis huz-ezt a nimet!

A japán-chinai háború esend butaságba esett, most már sem egyik nem üti a másikat, sem a másikat az egyiket. Ugy látszik a chinaiak tar koponyáiból kipárolgott minden stratégiai tudomány!

Sötét gyász borult Egyiptom felhőten egére. Izmail pasa, Egyiptom néhai alkirálya s a jelenlegi khedive nagyapja részben verőfényes, részben zivataros pályafutása után mennyei háremébe költözött! Böles bolátásu alkirály volt hajdanában, ki a gyapottermesztés meghonosításával a mezőgazdaságon és kereskedelmen so-

kat lendített, erőlesen haladt a reformok terén s a közigazgatást európai mintára igyekezett berendezni, azonban pénzköltői ihlete száműzésbe sodorta. Ez az ur volt az, ki leányainak menyegzőjén 200,000 frank értékű gyertyát égetett el.

A zagrabi országos zenode igazgatójának Donzella Emilnek a király a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta. Vajjon Szőke Pista nem aspirál-e ilyen magas kitüntetésre?

Rómában Tascacuto Alexandro herezeget a szicíliai lázadás felkeltéséért letartóztatták.

Wagner Gyula bécsi professzor az örültséget tuberculin beoltással akarja gyógyítani. Ugy látszik manapság az oltásnak is, meg a bacillus keresésnek is megtalálják a bacillusait! Ha a néppárti képviselőket beoltanák mamek bacillussal, vajjon mi lenne a győgyeredmény?

Belgiumban aggasztó mértékben gyarapszik az egyleti élet. Ujjában egy öngyilkos klubot alapítottak, melynek tagjai kötelesek vigan farsángolni és mulatni s farsang végén magukat főbe löni. Azt hiszem, az alapszabályokban olfeledekk körülírni a jó belgák, hogy hátrahagyott adósságaikat ki fizesse ki!

Salernóban egy 16 éves, szép — és egy millió lira hozománygyal rendelkező leány megfoghatatlan módon eltűnt. Bezzeg nálunk egészen más világ van. Egymillió leányzónk ugyan kevés van, de a kinek épen semmi hozománya sincs: az sem tűnik el legalább a kérék elől!

Egyebekben újság elég volt a hőtén s szenzációs eseményekben is volt bőség. Egy pilteni urat a kanárija mentett meg a biztos haláltól. Bécsben nem tojnak a tyukok s a tojás ára nagyon emelkedett. Kézdivásárhelyen sok a hó s az emberek nyakig usznak a pocsétában meg a borvizes borbán. Boszniában a kutyákat is katonáknak sorozzák. Az egy forintos pusztul a fogalomból. Az influenza pusztít, de különösen a nimet sognál, a ki ezt a nyavalyát tubákkal gyógyítja, stb.

Megyei élet.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

S-Szentgyörgy, 1994 márcz. 5.

Potsa József főispán elnöke alatt megtartott ülésében bejelentették, hogy Dancs Bertalan kir. tanfelügyelő Ungvármegyébe helyeztetett, át s helyébe Csányi Viktor nevezetett ki tanfelügyelővé.

A havi jelentésekből felemlítjük a következőket:

Közigazgatás.

Tompa Miklós alispán jelentése szerint a közigazgatás menete febr. hóban rondes volt.

Gábor Péter főszolgabíró 4 napi, Vajna Miklós főszolgabíró 8 napi szabadság időt élveztek.

Nagy Dénes árvaszéki ülnök három havi betegeskedés után február hó 28-tól irodai szolgálatot teljesít Mihály Lajos központi irnok 11 hétig tartott súlyosabb szembetegsége után a brassói szemorvosi intézetből elbocsátatván, állását mult hó 11-én elfoglalta.

Iktatóra érkezett 1741 drb.

Egy éves utlevél kieszközöltetett 155 drb, 15 napos utazási igazolvány kiadott 152 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgáltván rendben találtatott.

Tüzeset a beérkezett jelentések szerint két esetben volt; az összes kár értéke 389 frt.

Adóügyek, pénzügy.

Tusa Gyula m. kir. pénzügyigazgató jelentése szerint febr. hóban iktatóra érkezett 1805 drb, elintéztetett 1634, hátralékban maradt 171 darab.

Egyenes adók ezimén befolyt 43699 frt 36 kr, 1542 frt 01 krral kevesebb a megelőző évi hason havinál. — Hátralék tehát 83,182 frt.

Haddijezimen befolyt 171 frt 72 kr, 3 frt 72 krral több a megelőző év hasonhavában elértnél, hátralék tesz 2876 frtot. Az összes ágazatokban befolyt 130,456 frt, 3938 frttal több a megelőző évi hasonhavinál.

Engedélyeztetett ideiglenes háza-

dómentesség 11, fizetési halasztás 7, dohány árulási engedély 5, só 5, bélyegeladási engedély 2 esetben.

Gyámügyek.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint febr. hóban volt a gyámoltak és gondnokoltak száma 10785 személy, ebből felszabadult 40, a hó végével gyámság és gondnokság alatt maradt 10745 személy.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárnak volt a bevétele készpénzben 9484 frt 8 kr, ebből kiadott 8758 frt 11 kr, melyet a bevételből levonva 726 frt 57 kr jött át márcz. hóra.

Magán kötvényekben volt a bevétel 299,900 frt, ebből kiadott 430 frt, márcz. hóra áthozott 299,470 forint.

Fogházügy, közbiztonság.

László Géza kir. alügyész jelenti, hogy a kézdivásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén levő kir. járásbírói fogházakban febr. hó utolsó napján le volt tartóztatva 29 elítelt, 25 vizsgálati, összesen 54, ezekből férfi 50, nő 4.

Időközben megfordult 57 egyén.

Rabélelmezésre kiadott 133 frt 49 kr.

Bűnvádi feljelentés beérkezett 61. Törvényszéki boncsolás nem volt. Súlyosabb bűneset 3 merült fel.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszéki fogházban 1 szokási eset fordult elő, azonban a szokványok 2-ik nap elfogattak.

Egy elmebeteg vizsgálati fogoly a törvényszéki fogházból a nagyszabonai tébolydába szállítatott.

A törvényszéki fogházörök közül 3 fegyelmileg megfenyítettet.

Közegészségügy.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos jelenti, hogy február hónapban az általános közegészségi állapot, a megelőző hóhoz hasonlóan e hóban sem mondható kielégítőnek.

A bejelentésre kötelezett hevenyfertőző betegségek közül a kanyaró előfordult Gelence községben 15, Hilib községben 53 és Feltorja községben 4 esetben; a vörheny Seps-

azt a sajátságos külszínt, melyet a mesterkélttség mindig magával hord. Minden kanyarultnál van egy deszkapad telvése a kirándulók neveivel. A hegyoldalt pompásan tarkítja heliotrop színű pattantyu s az erdő folyóka fehér virágja. — A vén bükkök mohós tövében egy-egy mérge gomba kandikál az aramenőre.

Lassanként eljutunk a huszonnegyedik fordulathoz. A fák gyérülni kezdenek, végre az utolsó lombátor is elmarad s kiérünk a tetőre, hol virágos fennsík fogad bennünket. — Első pillanatban csak az ezer, meg ezer tarka virág tűnik szemünkbe, de nyolcz-tíz lépést téve előre, egyszerre, mintha egy láthatatlan kéz megragadna, lábunk gyökeret ver, szemünk megakad az előttünk feltárlt képen. Egészen meg vagyunk bűvölve. A Czenk háta egy sziklás, meredek, kopár hegyoldalt képez, melynek tövében gyönyörű völgy terül el. A völgyön túl, a Czeknél jóval magasabb hegyek emelkednek. A távolabbiak kékellenek, a közelebbiek sötét rengetegekkel vannak borítva.

Ugy vonzák magukhoz a szemlélőt, alig lehet a szemek levenni róluk!

A Czenk tetején a sziklába mesterségesen egy barlang van vájva,

melyben vendéglő van. Nagyon hűvös, két oldalát a szikla képezi, míg két oldala nyílt. Ha az ember a nyugati, nyílt oldalán letekint, a mélységben teljes nagyságában látja maga előtt Brassót.

A nap már a delelő pontra hágott, sorra harangoznak a templomokban tizenkettőre. Egy-egy fényes toronyról visszaverődik a nap fénye, s szemvakítóan sugárzik az tőle.

A sétatér, mely a város közepén vonul végig, legjobban feltűnik. A várost környező hegyek körülzárják a völgykatlant, melybe a fehér házecsoprt, mint drága kő van foglalva. De nemcsak a várost látjuk magunk előtt, hanem a Barezasságra, Háromszékre s a Kárpátok láncolatára is eljut tekintetünk. A mezőn a sárga kalásztengert egy-egy esik pihenni hagyott föld szeli át. Számítalan kis falvat belát a szem, melyek mind egyikéhez szép széles országot vezet. A mezőn túl előttünk a kéklő hegyek, melyek legvégsői már, mint a felhők, oly homályosan látszanak.

Midőn eléggé beteltünk a fenséges látvány csodálásával, visszatérünk a tetőre.

Egyikünk sem tudott megválni a természettől, valami úgy fogva tartott mindnyájunkat. Minthogy az idő

is nagyon kellemes volt, elhatároztuk, hogy lemegyünk a völgybe. Ez a „Rakodó” völgy. Mélyében kristályvízű patak csörgedez, melynek martján szeliden himbálja fejét a kis kéknefelets.

Hallgatagok voltunk. Mit is beszélünk volna, midőn mindegyik lélekben társalgott Istennel s olvasta a természet nyitott könyvéből a Teremtő nagyságát. A ki nem tud imádkozni, az forduljon a természethez, az megtanít imádni Istent. A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél, benne az Istennek képe leírva vagyon!

A Czenk hátsó oldalán elindultunk hazafelé.

A nap leszállt a nyugati hegylánc mögé, egy-egy sugárkévéje átör a hegytető eserjéin, bozótjain keresztül. Fölötte lángról az ég, s a lenyugvó bucsusugár pirosra festi a lassan uszó báránnyelűk atlátszó, fátyolos csoportját. Az elszéledő felleg-foszlányok lassanként halványabak lesznek, rózsaszínbe mennek át, majd sárgás-fehérré változnak, míg ismét szürkévé válnak.

Ugy szállnak a magas hegyormok felett elsuhanva, mint egy alkonyi

álomkép, s a légebe vegyülve eltűnnek, mint maga az álom.

Mindinkább szürkülődik, mindent befed az alkonyat ködfátyola. De a tuloldalon, messze keleten, új szín kerül a láthatárra. Világos, kékes, sugárzó iv jelenik meg a láthatáron, a felkelő hold első hírnöke. Nyomába sárgás fény támad a keleti hegylánc fenyő-borította ormai felett, melyből kiválik a hold ezüst sarlója. Megszámlálhatatlan fénysem veszi körül, ragyogva a végtelen égürben. Oly vonzó kép ez, melytől alig lehet megválni!

Mire a torony órája tizet ütött, már otthon voltunk. Mily édes volt a pihenés! Vajjon mit álmodánk? ...

* * *

Brassó kies fekvését nagyon emeli ez a hegy, mely csaknem a város közepén emelkedik. Ez teszi Brassót oly impozánssá az idegen szemek előtt.

Szentgyörgy városban 4, Léczfalva és Nyén községekben 3—3, Nagyborosnyó, Zoltán községekben 2—2, Gidófalván 1 és Böln községekben 12 esetben; a roncsoló toroklob Árapatak, Páva, Oroszfalu, Komolló és Uzon községekben 2—2, Nyáraspatakon 3, Bikfalván 4, Egerpatak, Szentkatolna, Zágón, Sárfalva, Papolez és K.-Vásárhely városban 3 esetben, a torokgyik S.-Szentgyörgy városban 1 esetben: a hasi hagymáz, Kovásznán a megelőző hóról átjövő 14, Papolezon 4, Pákéban 3, Feldoboly, Peselnek, Nagyborosnyó községekben és S.-Szentgyörgy városban 1—1 és Dálnok községben 2 esetben; a hökhurut Peselneken 15 és Bükszád községben 23 esetben és végre a bárányhimlő Nyén községben 8 esetben.

A vármegye területén gyógykezelés alá került összesen 721 beteg, ezek közül 7 évnél fiatalabb volt 267, 7 éven felüli volt 454. — 7 évnél fiatalabb gyermekek nem gyógyíttatása iránt bejelentett Esztelek községből 1, Lemhényből 2 és Almás községből 1 eset.

Műleges szülés végeztetett egy esetben, mindkét részről jó sikerrel.

A vármegyei „Ferencz József”-közkórházban gyógykezeltetett 56 férfi, 33 nő, összesen 89 beteg, ezek közül elboesáttatott gyógyulva 26 férfi, 12 nő, javulva 2 férfi, 3 nő, meghalt 2 férfi 3 nő, a hó végével további ápolás alatt maradt 26 férfi, 15 nő, összesen 41 beteg. Ezen idő alatt felmerült ápolási napok száma 1233. Rühös volt 1, bujakóros 23, szembeteg 1, elmezavar 2, különféle betegségekben szenvedett 62.

Műtét végeztetett 3 esetben és pedig egy zuzott ujj kiizelés, egy edénydag kiirtás és egy kizárt sérv visszahelyezés.

A k.-vásárhelyi „Rudolf” kórházban ápolott 38 férfi, 17 nő, összesen 55 beteg; ezek közül elboesáttatott gyógyulva 13 férfi, 7 nő, javulva 1 nő, a hó végével további ápolás alatt maradt 14 férfi, 9 nő, összesen 23 beteg. Ezen idő alatt felmerült ápolási napok száma 758.

Orvosrendőri hullavizsgálat teljesített véletlen lövés által, székérről véletlen leesés, köszénbányában lezuhanó köszén általi agyonzúzás — továbbá meglagyás és végre akasztás általi öngyilkosság miatt meghalt egyének hulláján 1—1 esetben.

Az iskolák megvizsgálánál, a Kézdi járásban az iskola-helyiségek nagy része, — K.-Vásárhelyen az elemi fiú iskola, továbbá a Sepsi-járásban a magyarosí és bodoki iskolák a közegészségügyi kívánalmaknak nem felelnek meg. A bükszádi iskola, az ott uralgó hökhurut járvány miatt bezárattott.

Közhelyiségek, koresmák, vendéglők, mészárszékek, gyárak, lakások, élelmiszerek és italok megvizsgáltatnak összesen 197 esetben. Lakás fertőtlenítés végeztetett 27 és ürszék fertőtlenítés 2 esetben.

A köztisztaság, a beérkezett jelentések szerint — S.-Szentgyörgy város kivételével — kielégítőnek találattott.

Orvosi bizonyítvány kiállított 16 — orvosi látletet kiállított súlyos testisértsétnél 4, könnyű testisértsétnél 13 esetben.

Az állategészségügyi viszonyok teljesen kielégítőek voltak. A hasznos háziállatok között megemlítésre méltó betegség egy sem fordult elő.

Csarnok.

Jámbor Están egyházfi levelei a szerkesztőhöz.

LL.

Téns Szerkesztő ur!

Mű kárbahágói politikus egyének úgy sejtjük következtetni, hogy az néppárt olyan forma, mintha az farkas és az medve összefogódznának, hogy az ügyefogyott ártatlan báránykákat megvédelmezzék, mivelhogy szegénykének nincsen senki pártfogójik, s egymás után ölik le az emberek husik mián. Hát bizony az szegény népet és most mán az téns mágnás és főtisztelendő urak vették az pártfogásikba? Hogy most mán az népnek jó dolga leszén, az mán egyezer bizonyos. Az es bizonyos, hogy vagyon néppárt s már vagyon egy követe és főtisztelendő Zelenyak ur. Hát ökeme mán beszélt es az országos gyűlekezetben egyezer s mikor pedéglen beszélt vóna, az történt vele, hogy téns nemzeti es nemzeti Papponyi goróf ur asztot mondotta, hogy „e Zelanyakkal” én jól bódogulok, mit az főtisztelendő plébános ur meghallván, erőst megörvendett vala s hajtogatta az testyt. Későbbed aztán kiszült, hogy az nemzeti goróf ur nem asztot mondotta, hogy „e Zelanyakkal”, hanem ezzel a nyakkal bódogul, már mint az maga nyakával. Hát ijen formán más ábrázattya vagyon az bódognak, hanem azét erőst nagy baj nincsen, ránsor sem leszén belőle, met hát egyik Zelenyak, az másik meg felenyak, s majd meg egyeznek egymással.

Móricz zsidó aszongya, hogy az néppárti program es egyéb, mint világeselés. Az főurak es főtisztelendő urak úgy tesznek az néppel, mind Varga Káruj uram az ő fortéjos lovaival, az szekérrud végére szénát köt s az szegény állatok mindétig mennek utánna s még se érik soha el. Hát az néppárti program es csak az rud végére kötött szóna, vagyis mézes madzag, melyet az nép nyalhat, de soha el nem érhet. Az madzag előtt persze az főurak menegnek s az népet viszikarra, merre akarják.

Különbén én asztot mondom, hogy ezét elvegyesen fojnak a világ eseményei s az ember mindegyikbe élzettyit leli. Az egyik készül eszakra egy hideg országba, a másik éj ezakra beront egy meleg hálósobába. Az előbbi jeget, akar pingálni, a másik pediglen pénzt akar lopni. Az első tudós, a másik meg tolvaj. Az újság lapok szépen leírják mind a kettőt, az tudósról írnak 10 sort, az tolvajról meg 200-at, es mű olvassuk egyforma élvezettel es lélekbeli gyönyörűséggel. — Mán én aszondom, hogy én évezekaka nem járok más ember hálólházába met mivelhogy én becsületes s erkölcsös vagyok, hanem oda abba a felvidéki tartományba szüvesen elmennék mán csak azét es, met ott mint Kántor komám mondgya, 6 hónapig tart egy évezekaka. Mán egy olyan évezekaka megérdemli, hogy az emberi keresztény egy küsdög muriba belefogjon. Ott mán nem adódhatik elő az a

kellemetlen állapot, hogy mikor legjobban esik az italos, akkor viradgyon az emberre a regvel.

Kárbahágó, Tavaszhoz 6.

Maradtam a téns szerkesztő urnak tisztelettel s becsülgivel
Jámbor Están,
egyházfi.

Irodalom.

— **Ungaria** ezim alatt Moldován Gergely egyetemi tanár Kolozsvárt évek óta egy román folyóiratot szerkeszt, a melyben a magyar literatúrát ismerteti a románokkal. Újévtől fogva e folyóirat magyar nyelven is hoz közleményeket, általunk a magyarsággal a román dolgokat akarván megismertetni. Hogy ez a magyar-román szemle mily derekasan felel meg hivatásának, mutatja az I. II-ik szám következő tartalma: Br. Bánffy Dezső. — A román nép eredete. — A románok vallási uniója Rómával. — A román templom. — A román állam intézményeiből. — Népszokások. — Alexandri. — Alexandriából. — Jó éjt. (Elbeszélés románból). — A Rákóczi-induló Jassiban. Vajda Katalin, a havasok urnője. — A román liga alapszabályai. — A román pénzintézetek. — A román varázsköltészet. — Legendák. — Az új kormány teendői a nemzetiségi ügyben. — Román szók a magyarban. — A jobbágyok Romániában. — Sinkai György élete és munkái. — A román népesedés statisztikájának jelenlegi helyzete. — Kérelem. — Könyvészet. Szerkesztői üzenetek. — A derek folyóirat előfizetése egy évre 6 frt. A pénz Moldován Gergelyhez küldendő Kolozsvárra.

Ujdonságok.

— **Elöléptetés.** Megyénk főispánja Reich Arnold kézdi járási szolgabírói irnokot I. oszt. irnokká léptette elő. Gratulálunk.

— **Pályázat.** Lapunk pályázatot hirdet ezen téma megírására: „Mikor voltam legboldogabb.” Minden ember életében volt egy-egy pillanat, midőn igazán boldognak érezte magát s ennek ügyes, élénk tollal való megírása kívántatik. — Egy cikkely egy távezára terjedhet, lehet 4—6 nyolczadrész oldal. Pályázhatnak urak és hölgyek. A jobb pályaműveket egymás után közölni fogjuk. Pályamunkákat álnév alatt is elfogadjunk. — A beérkezett cikkek felett május végén fog szerkesztőségünk ítélni s az eredményt június elején közzétesszük. Pályadíj 5 korona. — Pályázatból lapunk belső munkatársai ki vannak zárva.

— **Egy kis tere-fere.** Szeretve tisztelt laptársunk a „Székely Híradó” mult számában hosszabb cikkben nyilatkozik, hogy ő nem vedlik át néppárti közlönyé. Mi ezt örömdotenes vesszük tudomásul s hogy úgy is legyen, őszintén kívánjuk, mert mindig szívesebben küzdünk meg egy függetlenségi lappal, melynek elvei vannak, mint egy néppárti újsággal, mely felekezeti harezot hirdet. Örömmel vettük azt is tudomásul, hogy szeretve tisztelt laptársunk elmeskedni is tud. Ez már olyan ritkaság, hogy meg kell becsülnünk. Jól esik látnunk a Híradóban egy kis derüt s csak azt nem tudjuk, hogy a hajnal pirja-e ez, avagy az est-alkony fénye??

— **Hymen.** Kézdivásárhelyi ifj. Nagy Sándor f. hó 9-én tartotta esküvőjét a város egyik legszebb leányával Jancsó Ida kisasszonnyal. — Áldást kívánunk e frigyhez.

— **Időjárásunk.** Nincs szerencsénk sehogya az időjósásokkal. Haa Nemere zug s mi nagy hideget jósolunk, mikorra lapunk megjelenik, beáll az olvadás. Ha pedig a meleg napfény által elcsábítatva tavaszt jövendölünk, rendesen hó esik. Így jár az ember, ha instrumentumok nélkül falboskodik. Konstatálnunk kell, hogy e hétéen ismét nagy hó esett, mely temető talpában tönkretette a tavaszba vetett összes reményeinket. A multból okulva s az időjelző intézetek szép irányát megtartva, jósolhatjuk, hogy a legközelebbi napokban változóan felhős, hol hideg, hol meleg, téllal elegyes tavaszi idő várható, erős hajlamokkal a havazásra.

— **Demeter Róbert** kézdivásárhelyi községi iskolai tanítót, súlyos csapás érte, édes atyja szemerjai Demeter József az 1848—49-iki szabadságharcban nemzetőr, élete 78-ik, boldog házassága 52-ik évében, rövid, de súlyos szenvedés után, f. hó 7-én reggeli 3 órakor jobblátre szenderült, mely bánatba, sötét gyászba borítva őt szerető családját. Béke lengjen porai fölött!

— **Gőzfürdő.** A kézdivásárhelyi takarékpénztár tulajdonát képező gőzfürdő első évnegyedi forgalma bámulatos eredményt mutat fel. Ezen három hó alatt 1002 frt 29 kr. folyt be fürdő-jegyekből. — Itt csak ezen szép eredményt konstatáljuk s jövő számunkban a részletekről is bővebb tudósítást hozunk.

— **A vadászegylet** által eszközölt duvad mérgezések, habár még nem teljesen, de mégis eredményre vezettek. Így Sósmezőn már több farkas esett a kitett mérgezett peccenyének áldozatul. K.-Szentléleken a napokban egy szintén a falánkságának következtében porul járt ordas a nem nagy mennyiségben élvezett mérge behatása alatt a községbe s ott egy bekerített kertbe huzódott be, hogy nyugodtan adhassa ki páráját. Azonban egy pár szentléleki Nimród, kik a vadászat kellemét élvezni akarták, megrohanták a csendesen pihegő vadat, s minthogy az kiabálásukra s fegyvereik lobálására (elsűtni nem merték) sem mozdult, keltelkedni kezdettek annak hamisításán farkas voltában, 10 lépésnyi távolságról addig tanácskoztak a teendők felett, míg az ordas a dolgot megunva, bár beteg és nehezen, a kerítésen átugorva elmenekült. Sigy a vadászat füstbe ment!

— **Új tárgyak a kiállításra.** Az ezredéves országos kiállításra két asztalos műrekek készült Czibalmos Ferencz ur műhelyében. Az egyik egy íróasztal, a másik meg egy szekrény. Mindkettőt gr. Nemes Jánosné rendelte meg s egyszersmind megengedte, hogy átvétel előtt a kiállítás szerezpejének. E remek műdarabok mahagoni faból készülnek s a rajz szerint rendkívül művészi eszen lesznek díszítve. A közönség annak idejében megtekintheti.

— **Székely fém-munkások keresztetnek.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak budapesti gépgyárában több ügyes vas esztergályos s vasgyalvs nyerhet alkalmazást. Az elhelyezést kereső székely fémipar munkások jelentkezzenek a kamaránál.

— **Meghívó.** A marosvásármelyi kereskedelmi és iparkamara ez évi márczius 10-én (kedden) délután 3 órakor teljes ülést tart, melyre van szerencsém a t. ezimet ezennel meghívni. Marosvásárhelyt, 1895. márcz. hó 4-én. Tauszik B. Hugó.

Sz. 644—1895.
tkvi.

Hirdetmény.

A kovásznai kir. járásbírság, mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Háromszék megyébe bekelezett Czofalva községnek a czofalvi és zágoni területen levő közös helyei arányosítása folytán szükségessé vált telekkönyvi átalakítási tervet hiteljesítésének megkezdésére hatánapul 1895. év május hó 13-ika d. e. 8 órája s következő napjaira tüzetik ki.

Ennélfogva felhivatlak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hiteljesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, — mert a hiteljesített tervezetnek telekkönyvbe leendő bevezetése után, a téves bevezetésből eredhető kifogásokat, — jóhiszemű harmadik személyek irányában — többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött hatánapon kezdődő eljárásfolyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel:

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi XXIX. t. cz. 15 18 és az 1889 évi XXXVIII. t. cz. 5 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni igyekezzenek és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyeg mentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírság, mint telekkvi hatóság.

Kovácsna, 1895. évi február hó 27-én.

(1—3)

Száva Jakab,
kir. albiró.

Védjegy. Védjegy.

Mária-Czelli

Gyomor-cseppek

nagyszerben hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtás, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgöröcs szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejjánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gillisták, májbajok és hámoroidoknál.

Említett bajoknál a **Máriaczell gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi forrástár: **Török József** gyógyszerértára **Budapest**, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

• A **Máriaczell gyomorcseppek** valódi kaphatók.

Kézdí-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerésznél.

„Ne végy kovácstól szenet!” tartja egy régi közmondás.

Csak oly nagy üzlet, mint az enyém, mely első kézből beszerzett óriási árutömeget tart raktáron, nyújthatja a vevőnek a legnagyobb előnyöket.

Magán vásárlóknak igen szép minták ingyen és barmentve.

Szabóknak eddig nem létezett dus választékú mintakönyvek bérmentetlenül.

RUHASZÖVETEK:

Peruvien és dosking a magas klérus, szabályszerű kelmék egyenruhák, hivatalnokok, hadastyánok, tűzoltók, tornázók és urasági alkalmazottak részére; valamint posztók biliárd és játékasztalok, továbbá kocsiülések és bélések.

Legnagyobb raktára stíriai, karinthiai, tiroli, stb. lodenszöveteknek uri és női öltönyökhöz **eredeti gyári áron** és olydus választékban, a minőt a legfokozottabb verseny sem nyújthat.

Legnagyobb választéka finom és tartós női **kendőknek** a legdivatosabb színekben. Mosószövetek, uti plaidok 4—14 frt. Továbbá: **HOZZÁVALÓK** (mint ujjabélések, gombok, tűk, ezerna stb. stb.). Értékes, szolid, tartós, tiszta gyapjú kelmék és nem ócska rongyok, melyeket megvarratni is alig érdemes.

KAPHATÓK:

STIKAROFSKY J.-nél Brünnben.

Legnagyobb gyári szövetraktár fél millió forint értékben.

— Árak szétküldése csak utánvétel mellett. —

Óvás! Ügynökök és házalók az ő silány áruikat Stikarofsky-féle áru gyanánt szokták kínálni. Hogy a t. közönség a tévedésektől megkíméltesse, ezennel kijelentem, miszerint én oly egyéneknek semmiféle feltételek mellett árukat nem adok.

2—20

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában

FELVÉTEK.

 RICHTER-féle
Tinct. capsici comp.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerű háziszert most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölésnek fényesen bebizonyult köszvénynek, csúznál, tagszagatásnál stb. nál. A föld összes országaiban nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható. A

Tinct. capsici comp.
(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség i en jól meg tudja különböztetni a jót a rosszól.

Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevasárlás alkalmával védjegyünkre, a **vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint **nem valódi** visszautasítandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. árban, üvegenként: **Budapest: Török József** gyógyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thür.

Kézdí-Vásárhely ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája.